

Lector: Nicoleta Arsenie
Tehnoredactor: Carmen Dumitrescu
Coperta: Florin Afloarei

Editura IDEEA EUROPEANĂ
O.P. 22, C.P. 113, București, 014780
Tel./Fax.: 021-2125692; Tel.: 021-3106618
Comenzi carte prin poștă:
Tel.: 021-2125692
E-mail: office@ideeaeuropeana.ro
www.ideeaeuropeana.ro

© Editura Ideea Europeană

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ALCAZ

Experiențe de viață : nuvele / Alcaz. - București : Ideea
Europeană, 2019
ISBN 978-606-594-678-1

821.135.1

ALCAZ

EXPERIENȚE DE VIAȚĂ

Nuvele

Cuprins

EXPERIENȚA RAMPEI (<i>România</i>)	9
EXPERIENȚA RINGULUI (<i>Statele Unite</i>)	31
EXPERIENȚA CĂSNICIEI (<i>Franța</i>)	45
EXPERIENȚA MINCIUNII (<i>Guinea</i>)	65
EXPERIENȚA JOCULUI DE CĂRȚI (<i>Australia</i>) ...	97
EXPERIENȚA OMENIEI (<i>Germania</i>)	123
EXPERIENȚA PRIETENIEI (<i>Italia</i>)	183

EXPERIENȚA RAMPEI

(România)

1.

Eram în 1951.

Telefonul a sunat.

– Alo!

– Dragul meu, eu sunt! Petru Comarnescu.

– Ce surpriză! Te ascult.

– Poți să treci pe la mine, după-amiază?

– Bineînțeles. Ceva grav?

– Dimpotrivă. Te aștept.

Către ora cinci, sunam la poarta casei lui, lângă grădina Icoanei. Ca de obicei, primirea călduroasă, un gin tonic și confortabilele fotolii din grădină creau o atmosferă agreabilă, departe de „lupta de clasă” instaurată de comuniști.

– Să revenim la subiectul nostru de astăzi, mi-a spus Petru, după introducerile de rigoare „merge?”, „așa și așa”. Tu l-ai cunoscut pe marele nostru actor de varietăți, Constantin Tănase?

– Nu. Cel care a creat teatrul „Cărăbuș”?

– El.

– Și care avea un nas lung, care aducea bucuria caricaturiştilor?

– El.

– Dar și a epigramiştilor. Îmi amintesc de epigrama lui Păstorel Teodoreanu, dacă o mai țin bine minte:

„La un colț de stradă

Se ivește-un nas!

Vine și Tănase,

Dup'un sfert de ceas!”

– Bravo! a aplaudat Petru. N-o știam... dar e bună. Și ai văzut și vreun spectacol?

– Da. În 1945.

– Câți ani aveai?

– 18. Tocmai terminasem liceul și, deci, aveam de-acum dreptul să merg la spectacole pentru adulți.

– Și înainte nu puteai?

– Era interzis de directorul liceului.

– Și cum ți-a părut acest teatru depravat?

– Superb.

– Și l-ai văzut și pe Tănase?

– Da. Într-un scheci care făcea deliciul spectatorilor. În acest scheci, a pomenit și celebra amenințare a bravilor ostași sovietici, care ne invadaseră țara: „davai ceas!” Cu aceste două cuvinte, însoțite de amenințarea cu pușca pusă pe pieptul victimelor, doreau ceasul de mână al victimei, obiect pe care l-au descoperit în vestul Europei, din care făcea parte, pe timpul acela, și România. După aceea, țara noastră a devenit orientală... și așa a rămas!

– Ai cunoscut pe cineva care a fost atacat așa?

– Da. Tatăl meu a fost oprit în piața Sfântul Gheorghe, când ieșea de la serviciu.

– Și?

– Din fericire, el nu purta ceas de mână, ci unul de stil vechi, pe care-l avea la buzunarul vestei. Și-a arătat mâinile goale și astfel a scăpat de gloanțele sovietice. Alții, însă, au fost totuși împușcați, fiindcă refuzau să se supună.

– Dacă-mi amintesc bine, Tănase a avut necazuri cu scheciul acesta.

– Exact. A fost arestat, dar eliberat după câteva zile, în urma reacției admiratorilor, care l-a determinat pe ministrul Culturii să intervină în favoarea lui Tănase. Dar Tănase a rămas Tănase! În spectacolul următor, când a repetat scheciul cu pricina, la momentul lui „davai ceas!”, pe care spectatorii îl așteptau, s-a oprit și a arătat cu degetul mâna stângă, apoi și-a pus același deget la gură, în semn de „mucles”. Sala s-a ridicat în picioare, să-l ovaționeze.

Petru a râs cu poftă și a vrut să știe urmarea:

– Și a fost din nou arestat?

– Nu. Dar a murit o lună mai târziu.

– Moarte naturală?

– Așa i s-a spus.

– Să revenim la problemele noastre. Cum știi, probabil, după moartea lui, din 1945, teatrul de revistă a fost interzis de către noul regim, pentru că era cosmopolit, decadent, indecent. Totuși, cererea publicului s-a impus și, până la urmă, autoritățile zise culturale au acceptat redeschiderea teatrului, dar – ca atâtea altele – după modelul sovietic: fără fete goale, fără paiete, fără muzică străină – în afara celei rusești,

bineînțeles –, fără umor decoltat, fără politică... pe scurt, fără spectacolul parizian, dar conform cu „morala proletară”: fără music-hall sau varietăți, ci teatru „de estradă”. De ce „de estradă”?

– Probabil, am sugerat eu, ca să coboare de pe scenă la nivelul spectatorilor. Ca în Evul Mediu, cu trupele de comedieni ambulănți, care improvizau scenele lor pe estrade montate pe loc.

– Ai dreptate, poate. Retrăim Evul Mediu, cu barbarii ăștia... Mă rog, noul teatru își va deschide porțile la începutul lui septembrie, în sala lui Tănase, pe Calea Victoriei. O cunoști, nu?

– Desigur.

– Continui. Directorul teatrului este un prieten de-al meu, căruia i-am vorbit despre tine, pentru decorurile lui.

– Cum? am strigat.

– Cum auzi. Nu știi ce-i aia? N-ai fost niciodată la un spectacol de teatru sau de operă?

– Petru!

– Deci?

– Am văzut decorurile, uneori somptuoase, dar nu am contribuit – nici măcar în gând – la realizarea lor.

– Există un început la toate.

– Dar...

– Ascultă-mă, sunt convins că ai să te descurci. Vei avea o echipă la dispoziția ta: tâmplari, tapițeri și mai știu eu ce! Tu trebuie să creezi decorurile, în format mic, iar echipa ta o va realiza la dimensiunile normale. Și, a adăugat el, cu un zâmbet, va fi vorba

despre o comoară pentru tine, care ai nevoie de atâția bani pentru întreținerea familiei moștenite de la tatăl tău.

– Am să mă mai gândesc.

– Până mâine după-amiază. Prietenul meu Brudiu, directorul, te așteaptă la ora cinci, în biroul lui... Și încă un lucru, prieten drag! Munca asta te va ține ocupat zile și nopți, timp de trei luni, dacă nu mai mult, și te va ajuta să te gândești mai mult la reușita decorurilor tale și mai puțin la iubita care te-a abandonat!

Întâlnirea cu directorul Brudiu a fost mult mai caldă decât mă așteptam. Vedeam bine că prestigiul de care se bucura Petru acționa din plin. Brudiu nu mi-a cerut nici referințele altor decoruri pe care le-aș fi realizat, nici fotografiile eventualelor capodopere, fiindcă știa bine că nu aveam nici una.

– Avem nevoie, îmi spunea el, de un spirit nou pentru spectacolele noastre. Vom avea, bineînțeles, vedete iubite și cerute de public, dar ele sunt doar interprete. Noul spirit va apărea de la creatorii de muzică, de dansuri, de costume și de decoruri.

– Câte tablouri sunt prevăzute pentru noul spectacol?

– De obicei, un spectacol de varietăți cuprinde douăzeci și patru. Dar nu și atâtea decoruri. Unul singur poate servi pentru mai multe tablouri și sunt numere care se desfășoară în fața cortinei, cu anumiți cântăreți sau comici. Tu... iartă-mă, dar am obiceiul să-mi tutuiesc colaboratorii...

– E normal.

– ... vei decide ce tablouri vor avea nevoie de decor sau nu. Iată lista tablourilor pe care le-am ales până în prezent. Ea va fi definitivată în cursul celor trei luni care ne rămân până la premieră. Poți să ni le prezinți peste două săptămâni, de exemplu?

– Voi încerca...

2.

După patru zile și nopți de încercări nereușite, m-am oprit la opt module amovibile, în jurul unei scări curbe, destinată vedetelor de muzică: Maria Tănase, Gică Petrescu, Dan Spătaru, Margareta Pâslaru și altele. Cu ajutorul lui Dijmărescu, machetistul institutului de proiectări unde lucram, am putut confecționa modulele decorurilor pe care le-am imaginat și, o săptămână mai târziu, le prezentam directorului Brudiu. Mai erau prezenți regizorul Vasiliu și dirijorul Patrichi, care examinau cu atenție machetele mele, pe care le schimbam cu module, ascultau explicațiile și ideile mele, se consultau unul cu celălalt. Până la urmă, Brudiu mi-a spus:

– Ai trecut cu bine examenul, tinere! Ideea cu panouri mobile este ingenioasă, dar am de făcut două observații. Prima, culorile; pe scenă, decorurile sunt luminate de proiectoare, a căror intensitate poate modifica aceste culori, după programul de iluminare. Deci, trebuie să ții cont de acest aspect, pe care-l ignori, probabil.

– Așa este, am recunoscut.

– Pentru asta, vă trebui să discuți cu decoratorii și cu cei care se ocupă de lumini, care-și cunosc meseriile, și problema va fi rezolvată. A doua observație este legată de scara cântăreților. Mi-e teamă de accidente, mai ales pentru femeile cu rochiile lor lungi.

– Dimpotrivă, a intervenit Patrichi, eu găsesc că scara va fi pe placul interpreților, care-și vor face astfel apariția ca niște adevărate vedete.

– Și eu, a completat Vasiliu, sunt de acord cu Patrichi. Este mai aproape de spectacol de music-hall decât de folclorul de la o casă sindicală de cultură.

– Tocmai de asta mi-e teamă, a șoptit Brudiu. Spectacolele de tip Hollywood sunt prost văzute, după cum știți.

– Să încercăm, a insistat Patrichi.

– De acord, a oftat Brudiu, resemnat.

3.

Atelierul de confecționare a decorurilor se afla departe de scenă și de cabinele actorilor. El servea și de depozit pentru decorurile vechi, de pe timpul teatrului „Cărăbuș”, al lui Constantin Tănase. Acesta, înainte de război și chiar în timpul lui, cumpăra decorurile și costumele de la Folies-Bergères, din Paris, după sesiunea teatrală a acestuia. Cu Pussy și Carol, pictorii, și cu Dimitri, tâmplarul, am vizitat atelierul, minunându-ne toți patru de dezordinea care exista. Pussy, o brunetă încântătoare de abia un metru cincizeci, cu un aer de fetiță, în ciuda celor treizeci și ceva de

ani, lucrase, după studiile de arte frumoase, prin mai multe teatre, pe care le părăsea împinsă de o independență prost gândită. Carol, care era la prima încercare din cariera lui de decorator, era un tânăr homosexual, care m-a adorat de la prima vedere, chiar și după ce i-am precizat că eu sunt amator de femei. Iar Dimitri, ultimul din echipă, era un bărbat de vreo cincizeci de ani, descendentul unei familii rusești normale, fără prinți, cum se prezenta majoritatea refugiaților ruși în România. Era – și el – un artist care transforma orice bucată de lemn într-o operă de artă.

– Tu unde ai mai făcut decoruri? m-a întrebat Pussy, folosind tupeul și tutuiala, cu care trebuia să mă obișnuiesc.

– Nicăieri, i-am răspuns, râzând. Eu contez pe voi să trec examenul acesta.

– Ți-am văzut machetele... nu-s rele... cu toate că...

– Tocmai de aia am nevoie de experiența voastră.

– Adică, vrei să ne exploatezi?

– Exact.

– Și tu semnezi decorurile, la urmă, cu numele tău!

– Mi-e total indiferent. Lucrez pentru bani, nu pentru un renume care nu-mi va servi în cariera mea.

– Pentru că ai alta?

– Da.

Și i-am povestit pe scurt viața mea profesională și pe cea a familiei, evitând cu grijă detaliile negative.

– Ajunge! a strigat ea, mă faci să plâng. Și cu femeile? Nu mi-ai spus nimic.

– Nu este cazul, i-am răspuns. Și tu? Căsătorită? Copii?

– Ca tine, nimic. Aventuri fără urmări... ca și tine, cred.

I-am confirmat cu capul.

Săptămânile care au urmat au fost atât de încărcate, încât nu mai aveam timp să mă gândesc la trecut, la încercările prin care trecusem. Acum, aveam timp doar să mănânc – un sendviș la prânz, la biroul meu de la institut, și altul, cu echipa mea –, să dorm o oră sau două, acasă la mine, înainte de a pleca la institut.

Munca de la teatru avansa încet, dar sigur. Dimitri, care măsurase conștiincios dimensiunile scenei, a reușit să transforme machetele mele în cadre din lemn, răsucite prin mai multe locuri, așezate pe suporturi, și care puteau servi la mai multe decoruri, ceea ce ușura mișcarea lor.

– Șef, mi-a spus Dimitri, am să montez pe suporturi și pe decoruri mai multe întărituri, care să le consolideze, deoarece cu toată lumea asta de pe scenă... și mai ales balerinele...

Balerinele despre care vorbea tâmplarul nostru începuseră să mă intereseze. Repetițiile se desfășurau pe scenă, dar cabinele lor se aflau la doi pași de atelierul nostru. Prin ușa întredeschisă, le vedeam ieșind și intrând, în maiourile lor de dansatoare – costumele nu erau încă gata – care se lipeau pe corpurile lor suple și demne de admirație. Fetele, care remarcaseră privirile pe care le voiam ascunse, râdeau de mine, ridicându-și tricourile, sub pretextul că era prea cald, arătându-mi

astfel sâniilor lor superbi. În fața aerului meu de idiot, ele pufneau în râs și le auzeam strigătele și hohotele, de cealaltă parte a zidului care ne separa.

După câteva săptămâni, inevitabilul s-a produs. Era târziu, aproape miezul nopții, când eram singur în atelier. Dimitri și Carol plecaseră, iar Pussy se afla în fosa orchestrei, ca să se amuze cu muzicanții, cântând la clarinet. Eu examinam soliditatea întăriturilor făcute de Dimitri, când una dintre dansatoare și-a făcut apariția în atelier cu un „Hei, tu nu te uiți la mine?” Și mi-a arătat, mândră, sâniilor ei tari, liberați de maiou, și a continuat, cu un aer agresiv:

– Nu vrei să vezi și restul?

Continuând să fiu cu ochii pe sâniilor ei și incapabil să scot un cuvânt, am acceptat din cap și dintr-un sunet gutural, care nu putea să spună nimic. Ea a pufnit în râs și, cu un gest rapid, s-a debarasat complet de bucățica de pânză care o mai acoperea. Trupul ei era ceva de vis și cei câțiva pași pe care i-a făcut către mine veneau din „Lacul lebedelor” de Ceaikovski. Ochii mei alergau de la sâni la podoaba lui Venus, iar erecția mea era, bineînțeles!, vizibilă, pentru că aerul ei ironic a devenit curios și interesat. Apropiindu-se de mine, a pus mâinile pe obiectul care o interesa, ca să se convingă de virilitatea lui. Satisfăcută, cu aceeași mână a desfăcut nasturii, ca să-l elibereze. Fără un cuvânt, s-a urcat pe genunchii mei și, cu degetele, s-a servit de ceea ce o interesa și și-a împins corpul, ca s-o pătrundă mai bine. Apoi, un du-te-vino a început lent, accelerându-se încetul cu încetul, ea fiind agățată de umerii